

eleēosynas facere possūus, sicut scriptū ē, miserere aīę
tuę placens deo. Cum ergo nos a peccatis ad bona opa
conuertimus, a superbia ad humilitatem, a luxuria ad
continentiam, a liuore et inuidia ad charitatem et dile
ctionem, ab ira et disceptatione ad mansuetudinem &
patientiam, a gula ad sobrietatem, ab auaricia ad largi
tatem, a tristitia seculari ad spiritualē letitiā, ab accidia
temporalī ad studium bonum. Quid aliud facimus q̄
eleemosynas in nosmetipsos impendimus, cum nostri
met miseremur, ne per inobedientiam mādatorū dei,
supplicijs eternis deputēur? Quid enī ait ipse saluator,
proderit homini, si uniuersum mundum lucret, anime
uero suę detrimentum patietur? aut quā cōmutationē
dabit homo pro anima sua? et reliqua. Bene ergo et or
dinate artē misericordię exercet, qui primū semetip̄m
bonis operibus et sancta conuersatione, ac uirtutum
fructibus egere non sinit, & deinde in quocūq; potest,
siue in spiritualibus rebus, siue in corporalibus proxī
mos suos adiurare non desistit.

DE POENITENTIA. Ca. XXIX.

Oenitētibus exemplum Iob primus exhibuit,
p quando post funera uel flagella adhuc in sui re
dargutione, etiam in cilicio et cinere lamenta
pœnitudinīs sumpsit dicens, Iccirco ago pœnitentiā in
fauilla et cinere. Post hunc Dauid nobis pœnitentię
magisterium prębuit, quādo graui uulnere lapsus, dū
audisset a pphęta, peccatū suū confestim pœnituit, &
culpā suę pœnitentię confessione sanauit. Sic Niniuite
& alij multi peccata sua cōfessi sunt, pœnitentiā egerūt,
displicere sibi quales fuerunt, et quales per deū facti
sunt, illi placuerunt. Est autē pœnitentiā medicamentū
vulneris, spes salutis, per quam peccatores saluantur,
per quam dominus ad misericordiam prouocat, que
nō tēpore pensat, sed pfūditate luctus et lachrimarū;

seruata. ita ut a sacerdotibus & leuitis deo teste fiat. a ceteris uero astante coram deo solēniter sacerdote. ut hic tegat fructuosa confessio. q̄d temerarius appetitus. aut ignorantie notatur cōtraxisse neglectus. aut sicut in baptismo omnes iniquitates remitti. uel per martyrium nulli peccatū credimus imputari. ita pœnitentie cōpūctione fructuosa. uniuersa fateamur deleri peccata. Lachrymę enim pœnitētium apud deum pro baptismo reputantur. unde & quālibet sint magna delicta. quamuis grauiā. non est tamen in illis dei misericordia desperanda. In actione autem pœnitentis (ut supra dictum est) non tam consideranda est mensura temporis. quam doloris. Cor enim contritum & humiliatum deus non spernit. Verūtamen quanta in pœnitō fuit ad malum abruptę mentis intentio. tanta necesse est in intentione deuotio. Duplex autē est pœnitentie gemitus. uel dum plangimus quod male gessimus. uel dum non agimus quod agere debebamus. Ille autem vere pœnitentiam agit. qui nec pœnitere p̄terita negligit. nec adhuc pœnitēda cōmittit. Qui uero lachrymas indesinenter fundit. & tamen peccare nō desinit. hic lamentum habet. sed mundationem non habet. Si qui autem per gratiam dei ad pœnitētiā cōuertunt. perturbari non debent. Si rursus post emēdationem relicta uitia cor pulsent. dum non possunt boni cōuersationi nocere. si talis cogitatio nō erumpat in cōsensu uel opere. Ferre enim sine perfectione uitiorum cogitationes. non est ad damnationem sed ad probationē. nec est occasio subeūdi discriminis. sed potius augēde uirtutis. Nam & si quis circa finem suum per pœnitentiam desinet esse malus. non ideo debet desperare. q̄a in termino est ultimo uite. quoniam non deus respicit quales antea fuimus. sed quales circa finē uite existimus. Ex fine enim suo unūquēq̄ aut iustificat aut cōdēnat.

sicut scriptum est. Ipse iudicat extrema terre. & alibi.
Vniuersorum finem ipse considerat. Proinde non du-
bitamus circa finem iustificari hominē per pœnitentię
compunctionem. sed quia raro id fieri solet. metuendū
est. ne dum ad finem differēt cōfessio sperata. anticipet
mors quam ueniat pœnitētia. Pro qua re et si bona est
ad extremum conuersio. melior tamen est quę longe
ante finem agitur. ut ab hac uita securius transeamus.

DE SATISFACTIONE ET RECON-
CILIATIONE

Ca. XXX.

At satisfactio autem est causas peccatorum et fug-
s gestionum excludere. & ultra peccatum non
iterare. Reconciliatio uero est. quę post cōples-
mentum pœnitentię adhibetur. Nam sicut conciliamur
deo. quando primum a gentilitate conuertimur. ita re-
conciliamur quādo post peccatū pœnitēdo regredimur.
Quorū autē peccata in publico sunt. in publico debet
esse pœnitentia. per tempora quę Episcopi arbitrio.
pœnitētibus secundū differentiā peccatorū decernūt.
eorūq; recōciliatio in publico esse debet ab Episcopo.
sive a presbyteris. iussu tamen Episcoporū. sicut cano-
nes Africani concilij testantur. ubi ita scriptum est.
Cuiuscūq; autem pœnitētis publicum et uulgatissimū
crimē. est quod uniuersam ecclesiam cōmouerit. ante
absidam manus ei imponatur. Quorum ergo peccata
occulta sunt. & spontanea confessione soli tantūmodo
presbytero. siue Episcopo ab eis fuerint reuelata. horū
occulta debet esse pœnitentia. secundū iudiciū presby-
teri. siue Episcopi cui cōfessi sunt. ne infirmi in ecclesia
scandaligentur. uidētes eorum pœnas. quorū pœnitentia
ignorant causas. Quali autem tempore post pœnitentia
recōciliatio fieri debeat. ostendūt decreta Innocētij
Pape. ubi ita scriptum reperitur. De pœnitentibus autē
qui siue ex grauioribus commissis. siue ex leuioribus